

AMICA EDUCA

Naših prvih 25 godina

---

www.amicaeduca.ba

Impresum

Naslov izdanja:	Amica Educa – naših prvih 25 godina!
Izdavač:	Udruženje "Prijateljice obrazovanja Amica Educa"
Za izdavača:	Selma Aličić
Urednica:	Ivona Erdeljac
Grafički dizajn:	Level Tuzla / Jasmin Jatić
Štampa:	OFF-SET Tuzla
Tiraž:	100 primjeraka

Kontakt podaci izdavača:

Udruženje „Prijateljice obrazovanja Amica Educa“

Klosterska 13, 7500 Tuzla, BiH

Tel: +387 (0)35 248-910, 257-366

Fax: +387 (35) 248-911

E-mail: info@amicaeduca.ba

Web: www.amicaeduca.ba

ID broj: 4209393620006

ProCredit KM 194-004-33359011-97

Poštovani/e čitaoci i čitateljke,

U vašim rukama se nalazi publikacija koju je Amica Educa izdala povodom 25 godina postojanja i djelovanja. Od 1996. godine do danas, Amica Educa je prešla dug put razvoja - uvijek uzlaznom putanjom prevladavajući različite prepreke uobičajene i za jednu nevladinu organizaciju kao i za društvo i državu u kojoj se nalazi. O preprekama i izazovima ne želimo pričati - one su ionako za nas bile prilike za učenje. Ono što želimo pokazati jesu naši uspjesi, naši uticaji i promjene koje smo potaknuli kod onih osoba koje su nam ukazali povjerenje i uključili se u naše aktivnosti.

A u 25 godina bilo ih je zaista mnogo. I bilo je iznimno teško odabrati najreprezentativnije i najsnažnije promjene koje su se desile kod njih jer za nas je od ogromnog značaja svaka mala promjena na bolje i svaki mali korak prema naprijed.

Ali, evo odabrali smo neke koje želimo podijeliti sa vama i to činimo sa neopisivom radošću i ponosom. Ovo su priče stvarnih ljudi.

Ovo su životne priče.

Iza svake priče stoji prije svega hrabra odluka da se napravi prvi korak i potraži pomoć i podrška onda kada je to i potrebno. A zatim još mnogo manjih i većih hrabrih odluka da se ustraje na putu rada na sebi i osnaživanja pa čak i onda kada je taj put trnovit i težak (jer svaki rad na sebi to jeste u početku). I na kraju, još jedna hrabra odluka da se lična priča podijeli sa svima koji je žele pročitati.

Ove i mnoge druge priče koje Amica Educa doživljava su razlozi našeg postojanja. Za nas, one su vjetar u leđa, svrha i smisao, one su i pokloni koje mogu dobiti samo one osobe koje svoj posao i svoju pomagačku profesiju doživljavaju kao način života i rade sa srcem.

A to je tim Amica Educa!
I ovo su naših prvih 25 godina!

O Udruženju „Amica Educa“

Davne 1996. godine, kada se BiH suočavala sa teškim posljedicama ratnog nasilja i raznih oblika trauma, grupa stručnjakinja iz oblasti psihosocijalnog rada prepoznala je potrebu za pružanje podrške traumatiziranim ženama i djeci - žrtvama ratnog nasilja, te osnovala švicarsku nevladinu organizaciju „Amica Schweiz“ sa sjedištem u Tuzli, BiH. Vremenom, organizacija se razvijala, kapaciteti jačali a spektar usluga proširivao, pa je Amica Schweiz 1999.g. preregistrirana u lokalnu organizaciju „Prijateljice obrazovanja Amica Educa“ (skraćeni naziv Amica Educa).

Amica Educa je danas, 25 godina poslije, stabilna organizacija sa jasnom i efikasnom strukturom upravljanja, kvalitetnim i stručnim resursima, dugogodišnjim iskustvom i dobrom uvezanošću sa ključnim akterima (institucije, preduzeća, nevladine organizacije, korisnici i šira društvena zajednica).

Oснаženi pojedinci donose promjene u društvu!

Vođeni vizijom da osnaženi pojedinci donose promjene u društvu, Amica Educa od svog osnivanja kontinuirano radi na edukaciji, psihosocijalnoj podršci, savjetovanju te osnaživanju ranjivih kategorija društva ostvarujući na taj način pozitivan utjecaj na mentalno i socijalno zdravlje građana. Kroz svoj rad i podršku Amica Educa nastoji ublažiti traumatske posljedice, psihosocijalne teškoće i osnažiti pojedince i porodice, povećati socijalnu uključenost ranjivih kategorija društva, unaprijediti rodnu i društvenu ravnopravnost. Korisnici usluga Amica Educa su: osobe zainteresovane za lični razvoj i osnaživanje, stručnjaci/kinje pomagačkih disciplina (socijalni/e radnici/e, psiholozi/ginje, pedagozi/ginje, prosvjetni/e i zdravstveni/e radnici/e,

...) koji kroz inovativne metode žele unaprijediti psihosocijalne vještine, zatim porodice s poteškoćama u funkcioniranju, porodice s djecom u riziku od razdvajanja, osobe s psihosocijalnim poteškoćama, osobe s iskustvom diskriminacije, uključujući ranjive kategorije – pojedince, grupe, porodice.

Udruženje Amica Educa svojim korisnicima nudi tri grupe usluga:

- Psihoedukacije o ličnom rastu i razvoju, nenasilnom komuniciranju, porodičnim odnosima, roditeljstvu, rodnoj ravnopravnosti, mentalnom zdravlju, socijalnim vještinama, poslovnim vještinama te kreativnim načinima izražavanja kroz slikanje, ples i muziku.
- Porodično savjetovalište: usluge podrške i savjetovanja putem SOS telefona, individualna, partnerska, porodična, grupna psihoterapija i savjetovanje, porodične grupne konferencije, kreativne i psihoedukativne radionice za djecu, radionice poboljšanja psihofizičkog zdravlja žena.
- Rodna ravnopravnost: Socioekonomsko osnaživanje žena (trening digitalne pismenosti, psihoedukativne radionice, radionice rodne ravnopravnosti, poslovna edukacija), Prevencija rodno zasnovanog nasilja (edukacija mladih profesionalaca/ki, edukacija nastavnog i stručnog osoblja, psihoedukativne radionice za učenike/ce, obuka i supervizija vršnjačkih savjetnika/ca, forumske predstave, sportski dan u školama), te edukacija predstavnika/ca vladinih i nevladinih institucija i organizacija u oblasti uspostavljanja mehanizama rodne ravnopravnosti.

Kapaciteti/resursi i umreženost Amica Educe

Amica Educa danas zapošljava 9 osoba. To su iskusne stručnjakinje iz oblasti psihologije, pedagogije, socijalnog rada, rehabilitacije i edukacije, psihosocijalnog savjetovanja i psihoterapije. Pored formalnog obrazovanja, stručnjakinje su internacionalno certificirane iz različitih, za djelovanje Udruženja, relevantnih oblasti.

Baza saradnika/ca Amica Educe obuhvata oko 15 vrhunskih stručnjaka/kinja iz oblasti psihosocijalnog rada te 17 stručnjaka/kinja iz oblasti obrazovanja. Preko 15 mladih osoba volonterski su uključeni u različite aktivnosti i projekte te daju doprinos ostvarivanju misije

Amica Educe.

12 najviših institucija sa državnog, entitetskog i kantonalnog nivoa daje svoju podršku programima Amica Educe, kao i 11 institucija sa lokalnog nivoa. Amica Educa saraduje direktno sa više od 10 udruženja iz države i inostranstva.

Amica Educa je članica 5 mreža na državnom, kantonalnom i lokalnom nivou. Kao priznanje za stručnost i postignuća na polju obrazovanja, Amica Educa je 2006. godine bila prva organizacija iz BiH koja je prihvaćena u članstvo Evropskog udruženja za obrazovanje odraslih (EAEA).

Lične priče korisnica i korisnika

EMINA SLIJEPČEVIĆ

Datum pisanja priče:
06.06.2015. god.

Zovem se Emina Slijepčević. Imam 31 godinu. Neudata sam, živim u zajedničkom domaćinstvu sa roditeljima koji su penzioneri. Po zanimanju sam diplomirana socijalna radnica. Nezaposlena sam već punih pet godina, tačnije od dana diplomiranja. Međutim, sve te godine sam aktivna kao volonter u NVO sektoru, radim na projektima uz određene honorare. Odradila sam godinu dana pripravničkog staža i položila stručni ispit.

Prije rata sam živjela u četveročlanoj porodici sa roditeljima i bratom, devet godina starijim od mene. Na početku rata tata se prijavio u Armiju BiH, u borbu za odbranu domovine. Mama je radila, dok se brat brinuo o meni, o mojim školskim i drugim obavezama. Kao i sve druge porodice osjećali smo pritisak svakog puta kad je tata odlazio na liniju. Svako za sebe se pitao da li će se vratiti. Najteža ratna godina za moju porodicu bila 1995.g. kad smo doživjeli teško traumatsko iskustvo. Moj stariji i jedini brat ubijen je 25. maja 1995.g. na Kapiji, u najvećem tuzlanskom zločinu (masakru). Imala sam samo deset godina. Bio je to najteži period u našim životima. Godine koje su uslijedile poslije su bile samo preživljavanje. Mama je to jedva podnijela. Tata je uprkos svemu, nastavio da se bori za domovinu. I danas su sjećanja na taj period izuzetno bolna.

Prije uključivanja u aktivnosti Udruženja Amica Educa, bavila sam se volonterskim radom u nekim drugim nevladinim organizacijama kao što su U.G. „Majke henidkepirane djece TK“ Tuzla i U.G. „Društvo socijalnih radnika TK“ Tuzla, gdje učestvovala na

različitim projektima. Prošla sam brojne neformalne edukacije, seminare i treninge.

Moji glavni životni problemi uglavnom su ekonomske prirode. Iako sam bila volonterski angažirana i imala obaveze, činjenica da sam završila studij i da nemam, u svom gradu a ni šire, mogućnost da se zaposlim bila mi je bolna, i još uvijek jeste. Drugi veliki životni problem bio je taj porodični gubitak. Godinama sam strahovala za svoju majku, koja je bila slabijeg zdravstvenog stanja. Zbog njenog narušenog zdravlja prošla sam stresne situacije sa njom. Bojala sam se da je ne izgubim. Tuga je bila prisutna u našem domu, u jakom intezitetu. Godinama sam gutala sve mamine suze, ali i svoje. Dobijala sam poruku od okoline kako ne treba da plačem zbog roditelja, da oni ne treba da vide moje suze, da budem jaka. U toku studija sam se susretala sa tematikom traume i ratnih iskustava i shvatila sam da trebam proći terapeutski proces lično, kako bih sutra mogla pomoći drugima, zbog struke koju sam odabrala. Odgađala sam to godinama, da bih se početkom 2011.g. uključila u Udruženje „Amica Educa“ i počela sa svojim neformalnim obrazovanjem i radom na sebi. Amica Educa je poznata organizacija u mom gradu i znala sam koje edukacije oni nude, te sam se prijavila putem e-maila na prvu edukaciju.

U ovom udruženju sam prošla većinu radionica: Kreativno izražavanje slikanjem, Art terapiju, Terapiju muzikom - bubnjevima, Porodičnu dinamiku, Nenasilnu komunikaciju, Pozitivnu disciplinu o odgoju djece i Seksualno zlostavljanje u djetinjstvu. Prolazeći kroz

ove psioedukativne radionice i njihov interaktivni karakter, započinje i moj lični unutarnji proces, na svim nivoima: misli, osjećanja i ponašanja. Jačam sebe. Moj prvi seminar bio je Kreativno izražavanje slikanjem, gdje prvi put počinjem da se otvaram, govorim o svojim teškim iskustvima pred grupom ljudi koje ne poznajem i počinjem da plačem. Bila sam fascinirana kako slike mogu da izazovu takva osjećanja. Porodična dinamika koju sam prolazila u 2013.g. ostavila je snažan uticaj na mene, jer tada odlučujem da prođem svoj lični psihoterapijski proces. Nisam sigurna da mogu izdvojiti jedno najimpresivnije iskustvo jer je svaka od ovih radionica i svaka od aktivnosti i usluga za mene bila od izuzetnog značaja, svaka je došla u pravom trenutku kada bih prolazila kroz određeni težak period, i za svaku bih mogla reći da je bila bogato iskustvo. Međutim, Porodična dinamika i Nenasilna komunikacija su mi najviše pomogle, da se otvorim, da govorim o najbolnijim traumatskim iskustvima i da plačem. Napokon sam počela puno da plačem. Sve što se skupljalo godinama, počelo je

da izlazi van. Postala sam otvorenija. Naučila sam da prepoznajem emocije i da govorim o njima.

Pored dobrog zdravlja za svoje roditelje i sebe, moja najveća želja i dalje je da pronađem posao u struci sa sigurnim finansijskim prihodima kako bih mogla da dalje gradim svoju budućnost i jednog dana upišem neki od psihoterapijskih pravaca, te da stvorim uslove za planiranje svoje porodice.

Takođe, želim da se sve žene obrazuju. Želim ravnopravnost u smislu prava, da budu ekonomski neovisne jer samo tako se mogu oduprijeti nasilju. Voljela bih da se promijeni situacija u našoj zemlji, da ova armija mladih ljudi dobiju priliku za zaposlenje ovdje, da ne odlaze u inostranstvo. Dobila sam alat za budućnost, za promjenu ličnih stavova i ponašanja u vlastitom životu. Dugujem zahvalnost AMICA EDUCA-i, koja mi je pored kuće koja pruža neformalno obrazovanje, postala i drugi dom i dala priliku za novi život, nove poglede i snagu.

EDINA TURSUNOVIĆ

Datum pisanja priče:
17.06.2019. god.

Zovem se Edina Tursonović. Rodjena sam 1969. godine. Udata sam, imam jednu ćerku od 24 godine i dva sina od 22 i 17 godina. Sa suprugom i dva sina živim u porodičnoj kući u Živinicama. Kćerka je udata i živi odvojeno.

Završila sam osnovnu školu i dva razreda Srednje metalsko/strugarske škole. Moj muž radi ali zarađuje tek dovoljno da preživimo. Živimo od jednog do drugog mjeseca. U posljednje vrijeme ja povremeno radim po 2-3 mjeseca u Njemačkoj gdje čuvam starije osobe, ali i sa tim parama nemamo dovoljno koliko nam treba.

Do rata u BiH moj život je bio dobar. Ekonomski sam bila stabilna. Radila sam u fabrici konfekcije. Kada je rat počeo ja sam izgubila taj posao. U toku rata sam se i udala. Suprug je radio tokom rata. Bili smo podstanari na početku našeg zajedničkog života. Tada je i počela naša teška ekonomska situacija i ona traje do danas. Bio je jedan malo bolji finansijski period a to je kada sam, 2013.god. počela raditi u jednoj fabrici obuće. Ali tamo sam doživljavala torture od strane šefa. Psihički sam to jako teško podnosila i nakon nekoliko godina dala sam otkaz. Nisam mogla više izdržati.

Upravo zbog nedostatka para, situacija u kući je napeta. Stariji sin već dugo traži posao ali obzirom da nije ni u jednoj političkoj stranci i obzirom da mi nemamo poznanstva niti para, on ne može da nađe zaposlenje. I inače, teško je naći posao u našoj zajednici, nema ga dovoljno. Mlađi sin je išao u

srednju školu ali zbog toga što nismo imali dovoljno novca za knjige i sve što mu je bilo potrebno za školovanje, ispisali smo ga iz škole. Ni odnos između mene i muža nije baš najbolji.

Prije uključivanja u projekat sam bila psihički na dnu. Nisam vidjela izlaz, dotakla sam dno. Potpuno sam izgubila volju za životom. Tada sam i pokušala da se ubijem. Sjela sam na šine i čekala voz da me pregazi. Naišli su neki ljudi, digli me i poslali kući. Nekako sam se i sama sabrala i odlučila da potražim pomoć.

Čula sam da u postoji organizacija Amica Educa i da oni pomažu ženama. Iz Živinica sam se zaputila u Tuzlu po pomoć. Dočekali su me, rekli mi gdje se mogu uključiti i ja sam počela dolaziti tamo. Bila sam u stvari na samo jednoj radionici ali mi se to jako svidjelo. Onda su mi oni rekli da će u Živinicama početi jedan projekat gdje se mogu uključiti. To me je jako obradovalo i odmah sam se prijavila za projekat.

Meni je trebalo da me neko sasluša. Da sa nekim mogu razgovarati. Neko ko će me razumjeti. Trebala mi je podrška i zato sam se uključila i zato dolazim redovno. Ovdje to dobijem. I usput mnogo toga naučim. Uvijek nešto novo se ovdje može naučiti.

Bila sam na nekoliko različitih radionica (Nenasilna komunikacija, Porodična dinamika, Snaga moć i prava žena) a krenula sam i na psihoterapiju. Nakon toga sam se uključila i u radionicu Poslovna

edukacija. To je sad nešto drugačije, ali mi se jako sviđa i može mi pomoći oko mog posla.

Ma sve što smo učili meni je puno pomoglo. Dobila sam samopouzdanje i neku borbenost! Sad kažem: „Stani više, dosta je!“ Ja sam sebi važna!

Pa i tu odluku da odem raditi u Njemačku sam donijela tako što sam pronašla tu borbenost u sebi. Rizikovala sam ali imala sam za to snagu jer sam prelomila nakon što sam počela raditi na sebi. Ja se ne bojim posla, znam oduvijek da sam ja sposobna i da mnogo toga mogu. Ono što sam naučila, uz podršku koju sam dobila me je poguralo još više. Sad se baš borim da vratim sebe i svoj život koji sam imala prije.

Muž baš i ne podržava moje dolaske na ove radionice i aktivnosti, ali ja dolazim jer je meni to važno. Djeca me podržavaju i drago im je da dolazim jer na meni primjećuju promjenu. Kada nema aktivnosti ili kada ja ne mogu doći, ja opet kao da malo potonem i oni to odmah primjete. A moj muž, on ne može da se uklopi u ovaj moderan svijet (internet, mobiteli) dok meni ovaj moderniji život odgovara. Ja sam sada preuzela donošenje odluka koje se tiču djece. A sa mužem – preživljavam kao i sa platom – od mjeseca do mjeseca.

Za ostale ljude iz komšiluka ja i ne znam reći da li podržavaju to što ja dolazim ovdje ili da li oni primjete neku promjenu. Ja se baš i ne družim s ljudima. Takva sam.

Meni je važno da dolazim ovdje. Ono najvrijednije što sam dobila ovdje jeste i taj moj povratak samopouzdanja koji sam imala prije rata. I ta borbenost koja mi se pojavila. Najvažnije što sam naučila jeste da ne odustajem od sebe. To mi je životna lekcija koju sam ovdje dobila.

I trebalo bi još više žena da se uključi u ovaj projekat. Projekat je baš dobar za žene. I za nezaposlene ali i zaposlene. I za udate i za neudate. I za majke i za djevojke.

Ali eto, ne dolazi ih baš previše. A ne dolaze zato što kod nas žene nemaju podršku muževa. Muževi im ne daju. Kažu: „To ti je gubljenje vremena i ispiranje mozga.“ I žene onda u to povjeruju. Ma i ako ne vjeruju, nemaju hrabrosti oduprijeti se tome. Muževi donose odluke o tome gdje će pustiti ženu. Tako bi i moj, ali ja to ne dam. A ima još nešto. Ovako nešto što se ovdje događa nije nikad prije bilo u Živinicama. Nepoznato je ovo ljudima pa se boje doći. Ali evo ja dolazim i meni je dobro.

Ono što je meni najveći san i najveća želja koju želim si ostvariti jeste da zadržim ovaj mir u sebi. Da budem sretna i sretnija. Bilo bi mi sve lakše kada bih pronašla neki stalan posao. Ali to je tako teško ovdje u Živinicama. Voljela bih kada bi se situacija, ne samo u Živinicama nego cijeloj našoj zemlji poboljšala. Kada bi bilo više posla za sve nas. Kada bi se posao mogao dobiti po znanju i po iskustvu, a ne po poznanstvu ili političkom opredjeljenju. Ne znam da li će se ikada to kod nas promijeniti.

FEHRIJA ŠLJIVIĆ

Datum pisanja priče:
12.12.2019. god.

Zovem se Fehrija Šljivić i živim svoju šezdesetu godinu života. Udata sam, majka sam dvije odrasle kćerke koju su prešle tridesete godine, imaju svoje porodice, svoju djecu, tako da sam i nena četvero unučadi. Živim sa suprugom u vlastitom stanu u Tuzli. Po zanimanju sam diplomirana ekonomistica. Danas sam u invalidskoj penziji, a moj suprug u redovnoj penziji. Sredstva od penzije nisu nam dovoljna za naše životne potrebe pa smo oboje na neki način prinuđeni iznaći dodatna sredstva kako bi svoje obaveze i potrebe zadovoljili.

Moj život je proticao uglavnom radeći u obližnjem gradu na različitim odgovornim i zahtjevnim poslovima. Živjela sam na selu udovoljavajući sredini sa svim njenim običajima i tradicijama iako mi je to bilo jako naporno nakon 8 - 9 sati posla. Nisam znala postaviti granice, nisam znala zaštititi sebe od silnih običaja pa sam vrlo često imala goste u kući odmah po dolasku sa posla. Počekom rata u BiH, aprila 1992.god. bježim sa dvije malodobne kćerke u Njemačku. Tu sam se zadržala 4 mjeseca, a zatim u Hrvatskoj još 3 mjeseca. Po povratku kući saznala sam da sam izgubila posao. Snalazili smo se i borili da preživimo ratnu strahotu i neimaštinu - imali smo samo osnovna sredstva za preživljavanje. Prihvatam poziv da se vratim na posao 1994. god.

Nakon okončanja rata krenuo je drugačiji život; običaji i tradicija nisu više bili dominantni u sistemu vrijednosti, mijenjaju se prioriteti osoba u okruženju pa i ja imam više slobode i vremena za sebe. Otvaram knjigovodstveni servis i pored

redovnog posla i svih porodičnih obaveza radim još dva dopunska posla. Opet nisam znala postaviti granice pa sam u poslu provodila i po 18 sati. Krajem 2000. god. dešavaju mi se prva upozorenja tijela, doživjela sam manji moždani udar i ostajem dugo na bolovanju. Po povratku na posao 2003.god. doživljam strašan MOBBING koji dodatno ostavlja traga na moje zdravlje. U to vrijeme o mobbingu se nije ni pisalo, nisam imala sa kime podijeliti svoj problem, nisam znala od koga tražiti pomoć. Kamo sreće da sam imala mogućnost doći do Amica Educa u tom periodu. Ipak nakon nekog vremena dolazi do promjena i ja dolazim na rukovodeću poziciju u ustanovi socijalne zaštite. Uz podršku stručnjaka krećemo u otklanjanje nedostataka koji su primjećeni: uređujemo pravne akte, formiramo stručne timove, radimo mnogo, često i vikendima...

Opet ne znam postaviti granice... i onda se desi!

Prvo karcinom moje sestre 2011.godine. Previše sam patila i brinula, a sebi uskratila sva moguća zadovoljstva, moje misli su bile teške... Krajem 2012. god. saznajem da i sama na štitnjači imam zloćudni i rijedak oblik karcinoma, nepoznanica u liječenju. Moja sestra je operisana i na terapiji, moj suprug je vani na radu, moje kćerke žive u drugom gradu, ja sam sama... Ipak, uspješno se organizujemo i krećem u borbu. Nakon operacije saznajem da se u mojoj štitnjači nalazio još jedan zloćudni karcinom druge vrste, za koji je potreban drugačiji način liječenja. Ipak uz terapiju zračenjem i liječenjem dolazim do oporavka.

Učim o zdravoj prehrani, mijenjam navike i odlazim u invalidsku penziju. Mijenjam mjesto boravka i tu otkrivam Amica Educa, a kroz Amica Educa i sebe. Iako sam kroz svoje poslovne kontakte i ranije znala o Amica Educi, moj prvi lični susret sa njihovim aktivnostima je bio na radionici Plesovi univerzalnog mira. Prijala mi je atmosfera dobrodošlice, prijateljskog osjećaja, nenametljivosti. Nedugo zatim počela sam dolaziti i na druge radionice kao što su Nenasilna komunikacija, Porodična dinamika i sl. Tu prvi put realno vidim sebe, svoje stanje, svoje potrebe i potrebe svojih bližnjih. Učim da izgovorim šta trebam, učim da ne očekujem i učim da kažem NE i postavim granice. Spoznajom i osvještavajući sebe skidam lagano okove koji su godinama nametani tradicijom, običajima. Oslobođam sebe, ali i moje kćerke tih tereta koje sam im i ja nesvjesno nametala. Kako sam sebe oslobađala stega tako sam sve više bila motivisana da učestvujem i u drugim projektima te da širim pozitivnu priču o promjenama koje mi se događaju. Učila sam kako vratiti se sebi, kako znati šta želim, šta trebam.

Kasnije sam se uključila i na druge radionice i aktivnosti koje nudi Amica Educa: Projekat Moje veličanstvo žena, Ženska prava na tržištu rada, Rodna radnopravnost, Kreativno izražavanje slikanjem, a onda sam bila pozvana i educirana da kao nezavisna koordinatorica budem angažirana u projektu Porodične grupne konferancije. I sve aktivnosti Amica Educe su mi bile, i dalje jesu zanimljive i veoma korisne. Svaki ulazak u kuću Amica Educe mi je nešto novo pružio i njihovo osoblje sam jako zavoljela. Kroz učešće na aktivnosti sticala sam i nova poznanstva i svi smo nekako postali kao jedna velika i funkcionalna Amica porodica.

Promjenu koju sam ja provodila na sebi, nastojala sam prenijeti dalje u lokalnu zajednicu, u ruralnu sredinu i u različita Udruženja koja tamo djeluju i gdje sam bila aktivna. Veći iskorak, skupa sa još osam entuzijasta, napravila sam krajem 2019. god. osnovanjem Udruženja za bolesti štitnjače „ŠTIT“ sa namjerom da pomognemo osobama oboljelim od bolesti štitnjače, šireći pozitivnu priču i borbu za opšte dobro svih, ali i dobrobit pojedinaca i ugroženih članova naše zajednice.

Uz podršku koju sam dobijala putem učešća na aktivnostima i projektima Amica Educe, i sada kada se okrenem unazad, mogu reći da sam uspjela izvojevati pobjedu nad bolesti i ostvariti uspješan pogled na borbu i život osobe sa karcinomom. Danas lakše postavljam granice u odnosima sa drugima, dosta bolje razumijem potrebe drugih i vlastite potrebe. Uspjela sam suočiti se sa nekim mojim strahovima. Osnajena svim edukacijama uspjela sam spoznati prednosti jednog dijela tradicije, koji sam i zadržala u životu, ali i riješiti se tradicionalnih običaja koji su me opterećivali.

Aktivnosti Amica Educe preporučila bih svima: onima koji žele svoje vrijeme kvalitetno iskoristiti i nešto novo naučiti, onima koji se dugo vrte u krugu istih problema, a žele izaći iz tog kruga i krenuti drugim putem, svima onima koji se nose sa strahom, traumom ili bilo kakvom drugom poteškoćom koja im otežava život. Znam da je vrsni tim stručnjakinja iz Amica Educe spreman pružiti i više od onoga što se od njega očekuje. Ja sam im zahvalna na postojanju i želim da se njihovo djelovanje širi na sva područja jer su nam ovakve organizacije neophodne isto onoliko kao što je i hrana i voda za fizički opstanak.

ALEN VRAČAR

(ime izmjenjeno radi zaštite identiteta autora)

Datum pisanja priče: 01.11.2019. god.

I mam 22 godine i završna sam godina studija. Živim sa mamom, otac je preminuo prošle godine. Sa širom porodicom nemamo bliske odnose i vidamo se za praznike. Finansijska situacija u kući nije stabilna: mama radi kao ulična prodavačica šminke i cigareta i čisti ulaz u kojem živimo. Finansijski nas pomaže mamina majka. Ja primam simboličnu stipendiju i naknadu za volontiranje u Udruženju Amica Educa i, iako želim tim novcem doprinjeti kućnom budžetu, moja mama insistira da to zadržim za sebe.

Odrastao sam u porodici sa roditeljima koji su imali poteškoće u braku. Otac je većinu vremena zauzimamo poziciju nasilnika a majka žrtve, dok sam ja nesvjesno pokušavao da budem porodični spasitelj. Porodična finansijska situacija nije bila ni prije stabilna: otac je ponekad radio sitne poslove ali je taj novac često krio od nas i trošio ga na piće i kocku. Majka je bila ta koja nas je održavala funkcionalnim. U toku osnovnog školovanja sam bio veoma povučen, doživljavao sam psihološko nasilje i pokušavao sam da budem nevidljiv. Pred kraj osnovne, počeo sam da otkrivam svoju seksualnost i to je bio još jedan otežavajući faktor u mom neuklapanju. Srednja škola je bila prekretnica za mene. Tu sam se u određenoj mjeri uklopio u društvo i, iako je bilo incidenata nasilja, bio sam manje povučen. Našao sam svoje mjesto u školi tako što sam postao jedan od najboljih učenika u historiji škole. Postao sam učenik generacije

čime se jako ponosim. Iako sam bio uspješan učenik još uvijek nisam bio u miru sa svojom seksualnošću. Podršku sam dobio od pedagogice koja mi je pružila savjetovanje / psihoterapiju. Vrhunac prihvatanja mog identiteta je nastupio uključenjem u lokalnu LGBTI zajednicu.

Sa Udruženjem Amica Educa i jednom od njihovih voditeljica sam se upoznao kroz radionicu osnaživanja koje je LGBTI zajednica organizovala za svoje korisnike. Tada mi je ona preporučila radionice Nenasilne komunikacije i ostale aktivnosti Amica Educa. Moja glavna motivacija u učešću u aktivnostima Amica Educa je bila rad na sebi, sticanje novih iskustava i poznanstava. Učestvovao sam na mnogim radionicama u Amica Educa a već dvije godine sam angažovan i kao volonter na projektima rodne ravnopravnosti. Veliko mi je zadovoljstvo osnažiti se kao feminista i djeci u osnovnim školama prenositi znanje o patrijarhalnim konstruktima koji uveliko doprinose nasilnoj društvenoj i porodičnoj dinamici (koje su i na mene ostavili traga). U okviru volonterskog angažmana ispunjavam svoju potrebu da doprinesem svojoj zajednici a učešće u aktivnostima Amica Educa je dovelo do toga da se promjenio moj odnos prvenstveno sa sobom, pa onda i sa drugima. Postao sam svjestan granica, mojih i tuđih, te svjestan prirode svojih odnosa.

Osvještavanje je bio veliki dio mog iskustva u Amica Educa i to je bilo sjeme za uvođenje promjena

u mom životu. Mogu reći da sam transformisao odnos sa sobom i drugima, a neke odnose napustio nakon što sam stekao dovoljno hrabrosti.

U razgovoru sa ljudima koji su učestvovali u aktivnostima Amica Educe apsolutno uvijek dođemo do zaključka da smo stekli značajno životno iskustvo. Meni je najvažnija atmosfera i sigurna emotivna klima koju osjetim u prostorijama ovog Udruženja. Tu ne postoji prostor za osuđivanje, etiketiranje i uslovljavanje, jednostavno postoji prostor gdje možemo pripadati. Pristup kakvo ima

osoblje udruženja Amica Educe me inspiriše i njihov primjer počesto težim preslikati na svoje izbore i ponašanje u teškim trenucima.

Jednog dana želim imati s mužem imati kćerku koju bi nazvao Zelda. Imam želju osnovati organizaciju koja bi se bavila proizvodnjom znanja (kreiranje knjiga, letaka, naljepnica, video sadržaja, članaka), te čak jednog dana napraviti par video igara čiji bi se sadržaj na dubok i autentičan način bavio temama poput roda, seksualnosti, emotivne pismenosti i slično.

SANELA ČIČKUŠIĆ

Datum pisanja priče:
16.06.2020. god.

Zovem se Sanela Čičkušić, imam 44 godine. Sretna sam supruga i ponosna majka ćerke od 23 godine - studentice arhitekture i sina od 20 godina, studenta elektrotehnike.

Rođena sam na selu, u Šerićima, i tu sa svojom porodicom živim i danas. Tu sam najsretnija. Imamo vlastitu kuću, veliko dvorište i okruženi smo cijelom širom porodicom.

Završila sam srednju školu i po zanimanju sam tekstilni tehničar – konfencionar tekstila i dizajner. Imam i 25 godina radnog iskustva vezanog za prodaju i marketing. 15 godina sam radila u kompanijama u kojima sam davala svoj maksimum. Ipak, nisam bila zadovoljna jer taj maksimum nije bio cijenjen nego čak uglavnom podcijenjen. Kako bi postigla više i kako bi bila više priznata, ja sam se zatrpavala obavezama i zadacima kako svojim tako i tuđim. Radila sam više nego što je trebalo. Na žalost, to niti je bilo finansijski opravdano niti je vodilo ka mom zadovoljstvu. Nisam imala vremena ni za sebe ni za svoju porodicu. Često sam bila odsutna, porodica je trpila, ekonomska situacija je bila jako loša, ja sam imala osjećaj iskorištenosti, umora, slabosti, manjak samopouzdanja u svoje sposobnosti. Ni za mene ni za moju porodicu to nije bio sretan period.

U jednom trenutku jedino u što sam bila sigurna jeste da ne ide više tako, da moram nešto promijeniti i odlučila sam napustiti preduzeće u kojem sam radila. Krenula sam samostalno da se borim.

Tada sam već bila članica Savjeta žena Općine Živinice i preko njih sam saznala a potom se i uključila u radionicu Vještine komunikacije koju je realizirala Amica Educa u saradnji sa našom Općinom. Zbog obaveza nisam uspjela završiti ovu edukaciju ali sam bila jako sretna kada sam saznala da će ovo Udruženje nastaviti nuditi aktivnosti u našem gradu. Prijavila sam se i krenula posjećivati različite radionice. To mi je sve došlo u pravi čas jer je upravo tad bio period kada sam bila motivirana da radim na sebi, kada mi je trebala podrška da izgradim vlastitu budućnost u biznisu i da se ekonomski osnažim.

Uzimala sam sve što sam mogla. Slušala sam, učila sam, radila na sebi. Od Amica Educa prvo što sam naučila jeste da slušam, poštujem i volim više sebe; da sa samopoštovanjem i poštovanjem prilazim drugim ljudima i ono što osjećam i ono što mi treba iznosim na način da me mogu čuti i razumjeti. Posmatrajući kako oni organizuju i vode različite aktivnosti, kakav pristup imaju i kako generalno rade, sve ono što sam smatrala važnim, odmah sam koristila u organiziranju rada u Udruženju u kojem djelujem.

Istovremeno, prisustvujući aktivnostima projekta Amica Educa, ja sam se angažirala i na drugim poljima a sve u cilju da se što više osnažim, da moj biznis bude što uspješniji, da moja zarada bude dovoljna za sve troškove koje imam u životu.

Moj početak stvaranja ličnog malog biznisa je krenuo sasvim spontano, a sad mislim da je

to došlo meni kao nagrada za sve što sam radila i davala od sebe drugima. Počela sam kao volonter u svojoj zajednici i KUD-u u kojem djelujem kao član već godinama. Niz projekata sam pisala i vodila volonterski kao koordinatorica u oblastima kulture, ekologije, infrastrukture, edukacije. Posjećivala sam razne radionice, sajmove i niz drugih aktivnosti jer sam vidjela da me to izgrađuje i uči kako se organizovati u društvu, ne kontajući da je to zapravo bio rad na sebi. Zadnjom edukacijom u Amica Educa sam shvatila ustvari da sam to radila radi sebe i da sam zato postala bolja osoba. Nakon svih tih godina rada, učenja, volontiranja, prije skoro 5 godina kroz projekat koji sam pokrenula zbog svih žena iz zajednice, počela sam da učim nešto novo. Naučila sam da vezem i otkrila svoju novu ljubav koju sam pretočila u mali biznis koji me danas čini sretnom i zadovoljnom. Nedugo poslije mog malog otkrića za novu ljubav, kreirala sam svoj vlasiti brend Amulet koji je danas prepoznatljiv u BiH i regionu, a koji često prelazi i granice u cijeli svijet. Nekoliko BH shopova Amulet ima u svojoj ponudi a ja ga promovisem i prodajem putem Facebooka i Instagram profila.

E, nakon sve te lijepe priče, meni se moj rad i davanje vraća. Dobila sa priliku biti učesnica na međunarodnim velikim projektima, raditi na značajnim projektima kao realizator od čega sam imala više koristi. Stekla sam nove prijatelje, usvojila nova znanja, besplatno putovala, te moj rad je dobro plaćen. Sada sam sve češće i edukatorica veza. Osim Amuleta, nakita inspirisanog tradicijom i izrađen tehnikom veza, radim zahtjevnije rekonstrukcije narodne nošnje i druge predmete koji se rade uglavom vezom.

Moj život je postao mnogo bolji u odnosu na prije. Imam više slobodnog vremena i sama sebi određujem radno vrijeme. Sama diktiram cijenu svog rada i radim koliko mogu da stignem i za koliko sam zadovoljna. U ovom poslu imam priliku i da putujem i radim što volim.

Isto tako, veoma sam uključena u svoju lokalnu zajednicu. U cilju mi je da osposobim što veći broj žena za rad kojim se i sama bavim. Tako istovremeno pomažem i njima i sebi jer zajedno, kada su one osposobljene za rad i primjenu različitih tehnika, možemo odgovoriti većim narudžbama i potrebama kupaca. Time su nam svima šanse za zaradu veće. Isto tako, kada mi žene djelujemo kao tim, lakše nam je odazvati se i dobiti projekte koje nam nudi naša zajednica i lokalna vlast. To je još jedna korist koju imamo kada smo društveno povezane. Društvena povezanost i društvena aktivnost vodi nas ka ekonomskoj osnaženosti.

Iako sam mnogo toga već postigla, ne mislim da ovdje trebam stati. Želim nastaviti učiti – usavršavati svoje postojeće vještine ali i, recimo, naučiti engleski jezik. Želim još bolje unaprijediti i svoju organiziranost u poslu i vremenu kojim raspolazem. Želim se i dalje razvijati ali i uticati na druge žene da idu ovim putem. A moja poruka njima je da slušaju sebe i ono što im dolazi iznutra. Da to nešto što im dolazi iznutra istražuju, da se ohrabre da probaju nove stvari, da ugrabe različite prilike koje im se pružaju u životu jer nikad se ne zna na šta novo mogu naići, u čemu će se pronaći a što ih može dovesti do uspjeha. Odnosno, u šta će se zaljubiti i u tome uživati kao što to činim ja.

MIRELA HUSIĆ

(ime i prezime izmijenjeno radi zaštite identiteta autorice)

Datum pisanja priče: 10.01.2018. god.

Datum dopune priče: 06.05.2021. god.

Zovem se Mirela Husić i imam 43. godine. Udata sam, imam 2 kćerke, 19 i 20 godina starosti. Obje su studentice. Živim sa suprugom i kćerkama u muževljevoj porodičnoj kući koja se nalazi odmah pored kuće njegovih roditelja. Zapravo se radi o zajedničkom domaćinstvu u kojem život dijelim sa njegovim roditeljima i rodbinom.

Završila sam Srednju mašinsku školu, a 2010. godine sam naknadno završila dokvalifikaciju za biotehologa – specijalista za proizvodnju i preradu gljiva nakon čega sam, zajedno sa mužem, pokrenula mali biznis proizvodnje gljiva. Napravili smo plastenike, kupili opremu i sve što je potrebno za uzgoj. Čim smo krenuli sa proizvodnjom uspostavilo se da suprug i jedna kćerka imaju jake alergijske reakcije na spore gljiva. Njihovo zdravstveno stanje je bilo veoma loše i morali smo prekinuti taj biznis.

Novci koje smo uložili su propali.

Inače, niti ja niti moj muž nemamo stalno zaposlenje. Snalazimo se na različite načine da bi održali egzistenciju porodice. Par mjeseci u godini, muž odlazi u Holandiju i tamo zaradi nešto novca. Za sve ove godine, ja sam se uspjela dva puta zaposliti na Ugovore od par mjeseci. Sezonski proizvodim rasad bilja koje prodajem pa tako zaradim nešto novca. Proizvodim i povrće koje koristimo mi za sebe. Snalazimo se nekako ali nije ni malo lako.

Srećom, kćerke imaju stipendiju Ministarstva

za boračka pitanja i redovno polažu ispite tako da tu nemamo jako velikih troškova i uspijevamo ih podržati u njihovom obrazovanju.

Kada sam imala 5 godina moj otac je preminuo. Živjela sam sa sestrom i majkom koja je bila jako stroga. Često nas je tukla. Tek kada sam odrasla shvatila sam da je mama imala problem sa alkoholom. Bilo je to teško djetinjstvo ispunjeno strahom i nesigurnosti.

Rat je počeo kada sam imala 18 godina. Prijavila sam se i bila borac godinu dana. Po završetku rata sam se udala i rodila djevojčice, jednu za drugom. Nakon drugog poroda sam upala u depresiju koja me je pratila dugi niz godina. To je zapravo bila kulminacija mnogih događaja iz proteklog perioda mog života ali i trenutne situacije u braku.

Naše egzistencijalno pitanje nije bilo riješeno, račune je bilo teško platili. Živila sam od dana do dana. Svađe su bile svakodnevnne, pritisak neizdrživ. Odnos sa djecom veoma loš. Nije bilo razgovora, samo konstantne svađe i prepirke. Nisam znala šta ću sa sobom i sa svojim životom. Nisam znala kako riješiti mnoge probleme koji su mi se našli na putu. Imala sam konstantne glavobolje i nesvjestice pa sam potražila pomoć ljekara. Rekli su mi da imam epilepsiju i dobila lijekove protiv nje. Ni dan danas nisam sigurna da li je to bila dobra dijagnoza ali mi se od lijekova stanje pogoršalo. Kasnije sam dobila i antidepresive. U početku mi je bilo bolje od njih ali

kasnije je situacija bila još nepodnošljivija.

U tom periodu, majka moga muža je slomila kuk i sav teret njege je pao na mene. Cijela njegova rodbina je očekivala isključivo od mene da se brinem za nju. Inače, nikada nisam ni bila prihvaćena od strane svekra i svekrve, niti braće i sestara moga muža. Pored toga što sam puno mlađa od svog muža pa su me svi oni tretirali kao djetę a ne kao odraslu osobu, ja sam i druge vjere pa je i to predstavljalo problem. Nikada nisam imala pravo izgovoriti svoje mišljenje a posebno ne suprostaviti se nekome. Morala sam biti poslušna i uslužna svima. Ja nisam bila važna. Bili su važni samo drugi.

Sa mojim psihičkim stanjem sam dotakla dno. Bila sam potpuno izgubljena. Moj brak je bio pred razvodom a ja nisam imala nigdje da odem. Nisam imala ni mjesto gdje bih mogla otići živjeti, niti vlastitih prihoda da zbrinem svoju djecu i sebe. Situacija je bila nerješiva, a ja uplašena i blokirana.

A onda sam se sjetila da je mi je bivša šefica jednom spomenula Amica Educa. Rekla mi je da odem tamo i da se obratim za pomoć. I to sam uradila. Po preporuci stručnih žena iz Amica Educa, prvo sam krenula sa individualnim psihoterapijskim razgovorima. Nakon par mjeseci uključila sam se i na psihoedukativne radionice Porodične dinamike. Kasnije sam se uključila u druge radionice koje su imale za cilj osnaživanje žena. Skoro već dvije godine redovno koristim različite usluge koje nudi ovo Udruženje.

U toku mog učešća na njihovim aktivnostima, svaki put bi se nešto novo otvaralo za mene. Prije sam mislila da se dobro poznajem, da su moje odluke dobro promišljene, a onda sam shvatila kako su mnogi nerazriješeni traumatski doživljaji nesvjesno uticali na sve ono što ja radim, na ono kako ja funkcionišem, kakve odnose imam...

Iako sam otkrila mnoge stvari o sebi koje nisu bile lake za podnijeti, svaka od tih stvari je bila otrežnjujuća. Shvatila sam da nisam žrtva niti nemoćna osoba. Uvidjela sam i svoj dio odgovornosti za stvari koje su mi se dešavale u životu.

Nije lako raditi na sebi, ima tu mnogo bolnih i zastrašujućih trenutaka. Treba imati hrabrosti za to, ali sve to vrijedi mnogo jer vidim promjene koje se dešavaju u meni i u mojoj porodici. Oživila sam. Nekako sam više prisutna.

Moje reakcije na različite životne situacije su sada drugačije iako se sam život nije promijenio. I dalje sam bez posla. I dalje je teško preživjeti u ovakvoj situaciji, ali ja sada malo bolje znam kako da se nosim sa svime. Ja sam i jača i slabija nego što sam mislila da jesam – i to je OK. Ja sam i bolja i gora nego što sam mislila da jesam – i to je OK. Ja sam ista kao i svi drugi – i to je OK.

Nedavno je i moj muž krenuo na psihoterapiju u Amica Educa. Stanje u mom braku i porodici jeste bolje. Ne znam kako će dalje biti ali je situacija sada mnogo podnošljivija. Bolje se razumijemo, lakše razgovaramo. Čak i kada se posvađamo to više vodi ka nečemu konstruktivnom, nekoj promjeni a ne samo napadima. Sada znam da trebam i znam kako da izgovorim ono što mislim. Ako mi se nešto ne sviđa, ako nešto ne mogu prihvatiti znam kako da to kažem. Sada smijem to reći. Postavljam jasne granice, ali i poštujem granice drugih ljudi. Ne znam šta mi donosi budućnost. I dalje je trenutno najveći problem nedostatak novca, ali kao da imam manje straha u vezi budućnosti. Ono što želim za sebe u budućnosti jeste da osjećam više sigurnosti za stvari koje želim napraviti u životu. Želim više samostalnosti i mogućnosti da se pobrinem sama za sebe. Ja sam preuzela kompletnu odgovornost za svoj život i to mi je kao jedan veliki projekat koji sam sebi zadala.

Ja sam tek u svojoj 40.-toj godini počela postajati svjesna svoje ženske snage. Želim da i druge žene u mojoj zemlji to isto učine. Da budu hrabre sa svom svojom snagom koju posjeduju. Želim im da budu Žene sa velikim slovom Ž.

Tri godine kasnije ...

Tri godine kasnije ja sam razvedena već godinu i po. Otvorena komunikacija je dovela do realnijeg sagledavanja cijele situacije. Isplivale su na površinu mnoge potisnute emocije. Na razvod sam se odlučila pošto su sve veće nezadovoljstvo i generalni nestanak povjerenja, kao i svih mojih nadanja, kulminirali fizičkim nasiljem od strane moga, sada bivšeg, muža. Naravno da sam se u par kriznih situacija opet vraćala u Amica Educa gdje sam znala da mogu dobiti i pomoć i podršku, stručnu i ljudsku. Ja nemam riječi da opišem koliko mi je značilo samo to što znam da postoji takva organizacija i takve žene koje sam tu upoznala. Ne obraćam se njima za svaku sitnicu, ali puno mi znači da znam da su tu. Znam da one vjeruju da se može. I onda je i meni lakše da vjerujem da mogu. I svaki novi dan mi dokazuje da mogu.

Sada sam zaposlena, radim već dvije godine i zadovoljna sam svojim poslom. Plata jeste minimalna, ali je redovna i pruža kakvu takvu sigurnost. Sa svojim kćerkama (starija je završila fakultet i zaposlila se, mlađa se sprema za master studije) živim mirno i

skromno. Sa bivšim mužem imam službene kontakte, a svaki me podsjeti koliko sam samu sebe zavaravala godinama u ime neke pogrešno shvaćene ljubavi. Djevojke nemaju, niti žele kontakt sa njim, a ni on se ne trudi da bude dio barem njihovih života. One su puno prije mene znale koliko je u stvari bilo lažno i loše sve to.

U svemu ovome, sve skupa sa smanjenim životnim prostorom, izolacijom zbog pandemije i teškim zdravstvenim problemima koji su me zadesili, nas tri smo se povezale na neke načine zbog kojih sam, blago rečeno, zahvalna svim problemima koje smo morale rješavati. Vjerujem da zaslužujemo sad malo mira i odmora. Njih čeka život u kojem imaju priliku da biraju i grade svoju budućnost.

Vjerujem također da ja mogu svoj život oblikovati kvalitetnije sada sa svim iskustvom koje sam na težak način stekla, ali sam iskreno još umorna od svega što se desilo u zadnjih nekoliko godina (decenija) i dajem sebi vremena za odmor i vremena stvarima da se poslože. Glavna mi je misija trenutno posmatrati samu sebe i upoznati ovu osobu koja sam postala, sjetiti se svega što sam bila ranije i pokušati to dvoje usaglasiti. Naučiti voljeti sebe, ponovo vjerovati u život i ljubav. Korak po korak i dan po dan. Samo sada na način da je voljeti i vjerovati samoj sebi sasvim u redu i da mi ne treba ničija dozvola za to. To je moje pravo i moja odgovornost.

Datum pisanja priče: 10.06.2020. god.

I mam 40 godina. Odrasla sam u jednoj općini Tuzlanskog kantona gdje sam provela i ratni period. U toku odrastanja sam živjela u porodici u kojoj je bilo prisutno porodično nasilje od strane oca koji je bio alkoholičar. Danas je moj odnos sa mojom primarnom porodicom dobar, podržavamo se i živimo blizu jedni drugima. Udata sam, živim sa mužem i naše četvoro djece. Obavljam poslove u domaćinstvu. Primanja ostvarujemo zahvaljujući muževom privatnom biznisu. Od 2010. godine, kada je nastupila ekonomska kriza, njegov privatni biznis je prestao biti profitabilan i od tada nastupa težak period za mene i naše domaćinstvo.

Prije uključivanja u Amica Educu moj svakodnevni život je bio usko vezan za domaćinstvo i djecu. Glavni problemi u mom životu bili su vezani za odnos sa mužem, za nedostatak njegovog poštovanja i njegovo nerazumijevanje za moje potrebe. Motivacija za moje uključjenje u projekat „Osnažena“ je bila stjecanje novih znanja ali i poznanstava. Željela sam da odvojim vrijeme za sebe, da promjenim svoju svakodnevnicu i da promjenim svoje okruženje. Radionice sam pohađala redovno iako dolazim iz mjesta koje je udaljeno više od sat vožnje od Tuzle. Bila sam redovna na aktivnostima čak i za vrijeme Ramazana u toku kojeg sam redovno postila. Za moje učešće na projektu imala sam punu podršku roditelja, sestara i prijateljica, ali moj muž nije bio najsretniji jer njemu moje učenje i rad na sebi nije bitno. U jednom momentu mi je rečeno da, auto koje sam koristila da dolazim na radionice, neću moći više koristiti, što vjerujem da je bio način kontrole mog kretanja te sam zbog toga odlučila da na radionice dalje dolazim autobusom.

Sada osjetim promjene u sebi. Dosta stvari u mom životu, za koje sam smatrala da ih ne trebam dirati ili da ih trebam ostaviti onakvim

kakve jesu, vidjela sam u novom svjetlu i shvatila da se može i drugačije živjeti. Promjenio se moj pogled na žensku sposobnost, poduzetnost i osamostaljivanje. Najveća promjena se desila u mom odnosu sa mužem: više mi njegovo mišljenje nije najbitnije i naučila sam se nositi sa našim razlikama. Najvažnije za mene je što sam ja stekla samopouzdanje i uvjerenje da nisam na pogrešnom putu.

Kada sam se odlučila da nastavim dolaziti u Amicu, muž me je pitao kakvu dobrobit od toga ima on i naša djeca, a ja sam mu rekla da to mene čini sretnom i da je to najveća dobrobit. Pored, za mene izuzetno važnog samopouzdanja, stekla sam znanja o pisanju projekata, CV-ja i jako puno novih vještina u MS office paketu. Amica Educu preporučujem i ženama i muškarcima koji žele da nauče nove stvari i koji imaju manjak samopouzdanja i samopoštovanja.

Trenutno sam uključena u još jednu aktivnost Udruženja a to je proces izrade „Potvrde Kompetencija“ kroz koju ću da osvijestim sva svoja znanja, vještine i sposobnosti koje mi mogu biti od pomoći pri postizanju finansijske neovisnosti. Želim se ostvariti kao privatna poduzetnica. Trenutno razmatram dvije mogućnosti od kojih je jedna da budem poslovna partnerica svom mužu, a druga da pokrenem proizvodnju pekmeza od jabuka koji bi certificirala kao proizvod zdrave hrane i prodavala ga tržnim centrima a ne samo na pijaci.

Za svoju porodicu želim slogu, zdravlje i sreću. Za ljude u mojoj okolini želim da rade malo više na sebi, da se ne prepuštaju, da svoju sudbinu uzmu u svoje ruke. Želim da izaberemo bolje političare koji će raditi za dobro svih nas, zdraviju ekonomiju i poslovnu klimu i prije svega bolje međuljudske odnose.

DAMIR ALTUMBABIĆ

Datum pisanja priče:
06.05.2021. god.

Moje ime je Damir Altumbabić, imam 41 godinu. Završio sam Akademiju dramskih umjetnosti, Univerzitet u Tuzli a na istom fakultetu sam i magistrirao. Ja sam diplomirani glumac i magistar humanističkih nauka iz oblasti teatrologije i umjetnosti. Danas sam u zvanju vanrednog profesora na Akademiji dramskih umjetnosti Tuzla.

Moja nevjenčana supruga i ja živimo u iznajmljenom stanu. Oboje radimo, ja u struci, ona, na žalost ne. Imamo dovoljno za život bez previše luksuza ali mogu reći da smo zadovoljni onim koliko imamo.

Kada sam imao 12 godina, kao i svi ovdje, doživio sam rat. Bio sam i ostao u Tuzli cijelo vrijeme rata. Ne mogu sa sigurnošću reći da li sam u to vrijeme formirao traumu ili se možda neka trauma formirala kasnije pod uticajem svega što se i tada i kasnije dešavalo. Ono što mogu pretpostaviti jeste da sve što smo proživjeli imalo je uticaja na sve nas.

Moj svakodnevni život generalno je bio takav da sam dosta toga uzimao zdravo za gotovo, donosio sam zaključke unaprijed ih formirajući na osnovu vlastite percepcije i razmišljanja. Osuđivao sam druge osobe zbog njihovog izbora u životu. Nisam bio u stanju realno sagledati cjelokupnu sliku. Iako nisam prepoznao neke posebne poteškoće u svom životu, na nagovor svoje supruge sam se ipak odlučio da dođem na radionice u Amica Educa. I jednom kada sam počeo dolaziti, moje sudjelovanje na različitim radionicama, aktivnostima i projektima se nastavilo nekoliko godina a traje i dan danas. Prošao sam većinu radionica koje Amica Educa

nudi i svaka mi je dala nešto novo, nešto što mi je bilo potrebno u tom momentu. Kroz svaku radionicu sam prepoznao priliku za sopstveni rast i razvoj, za vlastito osnaživanje i unapređivanje moje ličnosti.

Najveću promjenu kod sebe doživljam u tome što na pojedince/pojedinke gledam drugačije nego prije. Pokušavam svakoga da prihvatim sa njegovim/njenim osobenostima. Bolje razumijem i sebe i druge ljude. U mom poslu, u radu sa studentima i studenticama sam dijelio znanja koja sam sticao na radionicama u Amica Educa. Rad na sebi doprinjeo je da bolje razumijem studente i studentice, njihove probleme i potrebe. Sada sam sposoban i odgovoriti na njihove potrebe a istovremeno ne narušiti plan i program rada. To su značajna poboljšanja na planu socijalnih vještina.

Danas lakše prihvatam i razumijem nešto i nekoga ko je drugačiji od mene a to mi je inače predstavljalo veliku kočnicu i prepreku, te naravno uticalo na odnose koje uspostavljam sa drugim ljudima.

Promjene koje sam doživio ja u svom načinu percipiranja, razmišljanja i ponašanja, definitivno su utjecale i na druge ljude. Te promjene danas osjete ljudi iz mog okruženja a posebno moja supruga sa kojom se odnos generalno popravio. Kroz sva znanja koja sam ne samo usvojio nego koja i svakodnevno primjenjujem, kroz moj novi način komuniciranja, izražavanja sebe, ponašanja, mijenjaju se i odnosi sa drugim ljudima. Sve što sam naučio pokušavam da integrišem u svoj privatni ali i profesionalni život. Mogu iskreno reći da sam time postao zadovoljniji

Ono što nudi Amica Educa, potrebno je svima. Svako može pronaći nešto za sebe, nešto što će im pomoći da pomognu sami sebi, da postanu ispunjeniji, zadovoljniji i sretniji.

Ja bih volio kada bi Amica ponudila i neku radionicu za osnaživanje muškaraca koji su nezaposleni, kako bi se mogli bolje organizovati, pomoći sebi i lakše se snaći u životu. Isto tako bi

mi bilo drago da Amica Educa organizira radionice u kojoj bi bila uključena i moja profesija (gluma, drama, teatar).

Generalno, moja želja jeste da se što više ljudi uključi u ovu organizaciju. Ono što će tu dobiti jeste promjena na bolje. A samo ako sebe mijenjamo na bolje onda ćemo promijeniti i svoju okolinu na bolje i ovaj grad i državu učiniti boljim mjestom za život.

SENIHA HALILČEVIĆ

Datum pisanja priče:

04.12.2020. god.

Zovem se Seniha Halilčević, imam 46 godina, udata sam i imam sina od 24 godine i kćerku od 17 godina. Svi zajedno živimo u našoj porodičnoj kući u Gornjim Dubravama (Živinice).

Završila sam Srednju tehničku školu. Moj muž je profesor fizike i on je taj koji ima stalna primanja, ali sada kućnom budžetu doprinosim i ja kroz moj angažman kao edukatorice krojenja i šivenja.

Moj život prije uključivanja u projekat je bio poprilično jednoličan. Brinula sam za kuću i porodicu a moje društvene aktivnosti su bile svedene na minimum. Nisam imala nikakvih posebnih problema niti poteškoća u životu ali to jednostavno nije bio u potpunosti ispunjen život za mene.

Za projekat Amica Educe u Živinicama saznala sam preko medija, a kasnije i preko drugih prijateljica. Zainteresiralo me je jer sam željela naučiti nešto novo i ispuniti svoj život nečim novim ali isto tako biti više povezana sa ljudima iz mog okruženja. Prijavila sam se i počela dolaziti na aktivnosti. Uglavnom su to bile radionice na raziličite teme. Učestvovala sam na Poslovnoj edukaciji, na radionici Izrade proizvoda kućne radinosti, bila sam članica Grupa podrške. Istovremeno, uključivala sam se i u druge edukacije, posebno u okviru Udruženja PREC (Porodični ruralni edukativni centar Živinice) čija sam bila članica i gdje vodim Obuku krojenja i šivanja za žene.

Ja sam u tom periodu puno učila. Jednostavno

krenula sam da sakupljam što više znanja a sve što bih novo saznala i naučila odmah bi pokušala primjeniti i unutar mog privatnog života ali puno više u mom poslovnom životu i unutar zajednice u kojoj živim.

I evo samo neki od uspjeha koje sam postigla unazad nešto više od godinu dana su ovi:

- U toku jednog prilično turbulentnog perioda u PREC-u, zahvaljujući motivaciji i ohrabrenju Amica Educe, jasno sam izgovorila potrebe vezane za aktivnosti namjenjene ženama, a koje se unutar tog Udruženja realiziraju. Uspjela sam se izboriti da dvije žene, članice PREC-a, uđu u Upravni odbor te tako zajedno sa ostalima donose odluke koje se tiču svih nas.
- Kada se Corona pojavila u našem gradu, žene koje sam obučavala su se udružile i krenule u izradu maski za Krizni štab grada Živinice. Oni su nam obezbijedili material i ponudili da plate izradu, ali smo se mi žene dogovorile da maske izrađujemo bez naknade. Izradili smo ukupno 5000 maski a nakon toga, dobile smo zahvalnicu od grada Živinice.
- Uspostavila sam i saradnju sa Centrom za Mentalno Zdravlje u Živinicama. Ponudila sam da zajedno sa drugim, ranije obučanim ženama, vodimo radionice krojenja i šivenja za njihove korisnike/ce. Sa gradom Živinice smo onda napravili dogovor da ove radionice budu besplatne za korisnike/ce a da materijal i naš

angažman bude plaćen iz gradskog budžeta. Trenutno je ovaj projekat na čekanju radi COVID-a.

- Nakon što smo na radionicama Amica Educe naučile kako se izrađuje Tiha knjiga, ja i moje žene smo osmislile projekat kojim bi ponudile radionice za izradu Tihe knjige za djecu sa posebnim potrebama i ostalu zainteresiranu djecu i njihove roditelje. Projekat sam napisala i aplicirala na otvoren poziv Fondaciji Tuzlanske Zajednice. Čekamo odgovor ali čak i ako on bude negativan, ja ću pronaći drugi način da se ovo realizira.

- Za žene koje su prošle i prolaze obuku krojenja i šivenja, pokrenula sam facebook stranicu pod nazivom Dizajnerke BiH koja im služi za povezivanje, promoviranje i prodaju proizvoda.

- Počela sam jednom grupom a danas imam 5 grupa (ukupno 45 žena) sa kojima radim u različitim mjesnim zajednicama. Zajedno sa PREC-om uspostavljam saradnje i sa drugim organizacijama u drugim mjesnim zajednicama kako bi ženama olakšali dolazak na obuke. Kada vide kvalitet i moje uspjehe, organizacije uvijek pristanu na saradnju. To me raduje jer tako dolazim do većeg broja žena a moji uticaji i promjene budu snažnije.

- Pokušavam da radim po modelu koji nam je pokazala Amica Educa: Korisnice obučim da izrađuju svoje proizvode: na početku im, uz pomoć PREC-a obezbijedim materijal, motiviram ih i informišem kako mogu prodati svoje proizvode i onda zarada ide njima. Za mene je to pravo osnaživanje žena!

- Moj cilj nije samo obučiti žene i dati im mogućnost zarade: Ja ih istovremeno motiviram da i nakon obuke ostanu povezane i da se više uključe i budu više vidljive u svojoj zajednici.

- Ja sam se nedavno uključila i u rad Savjeta žena Grada Živinice. Zbog trenutne situacije nismo imali sastanke. Meni je važno da se moj glas čuje, da budem dio ove zajednice, ne samo kao pasivna građanka nego aktivna članica koja daje doprinos ali i odlučuje o stvarima koje se dešavaju oko mene.

Sve ove promjene su se zapravo počele dešavati onog trenutka kada sam odlučila početi raditi na sebi, slušati, učiti, razvijati se i odvažiti se da krenem u primjenu. Vjetar u leđa sam definitivno dobila od Amica Educe i jako sam im zahvalna na tome. Uz njihovu podršku ja sam izgradila svoje samopouzdanje, prevazišla strah od nepoznatog, postala sigurnija u ono što želim i radim, naučila kako se nositi sa problemima koji se jave u životu, postala svjesna kvaliteta onoga što radim, svojih sposobnosti i kompetencija. Moj život postao dinamičniji, ispunjeniji, pozitivniji. Ne plašim se problema niti izazova jer imam sigurnost u sebe da ću uvijek naći način kako ih prevazići. Razvila sam ambiciju da si postavljam nove ciljeve, ideje koje mi se jave i da ih ostvarujem. A nekako, te ideje sada non-stop naviru, kao da im nema kraja. Moja trenutna ideja odnosno moj trenutni cilje jeste da okupim tim mladih ljudi kojima ću prenijeti svoje znanje u zanatu krojenja i šivenja te da onda oni samostalno pokrenu radionice i druge aktivnosti u svojoj zajednici.

datum pisanja priče: 10.06.2020. god.**datum dopune priče: 06.05.2021. god.**

Rođena sam, sada već davne, 1968. god. Neki bi rekli „kasno za novi početak, a rano za starost i umirovljenje“. Sudbina, ili šta god da je, nije mi dozvolila da se krećem ka umirovljenju nego mi je dala nove izazove. Sa pedeset i „kukur“ godina moram da se borim za egzistenciju, a time i da mijenjam sebe i svoje dotadašnje navike. Novi počeci su meni uvijek bili teški i u mlađim danima, a kamoli u nekim zrelim godinama. Zahvaljujući divnim ženama i njihovom Udruženju Amica Educa ja sam počela neki novi život da živim. Život koji sam priželjkivala. Dok njih nisam upoznala ja nisam, u stvari, ni znala šta želim.

Živim u malom gradiću gdje skoro svako svakog zna. To je meni, uglavnom, bila jako bitna stavka u životu jer nisam voljela da se privikavam ni na kakve nove sredine, ni ljude. Udata sam i imam dvoje zlatne djece.

Do završetka srednje škole sam živjela u nekom, kako bih rekla, „zaštićenom balonu“ koji su za mene napravili moji roditelji, društvo i sredina. Izlazak iz tog „zaštićenog balona“ se desio sa mojih devetnaest godina kada krećem na studije. Naravno, ja k'o ja, nisam otišla studirati ono što sam ja voljela, nego pod uticajem roditelja, prijatelja, a na kraju i sredine, izabrala sam studij koji bi trebao da mi obezbijedi dobru budućnost, a to se odnosilo na to da poslije završenog fakulteta dobijem posao koji je tražen i plaćen. Odlazim studirati u veliki grad, novu sredinu, upoznajem nove ljude. Sve to je za mene bilo previše stresno i jedva sam izdržavala da dočekam svaki

drugi vikend da idem u svoj gradić. U tom periodu se pojavljuje i nova osoba u mom životu. Moj sadašnji muž. Još jedna otežavajuća okolnost bila je ta što je živio i radio u tom našem mjestu. On nije mogao niti je želio da ide ikuda. Bila sam rastrgana između želje da budem u svom mjestu sa momkom kojeg volim, sa roditeljima, sa ljudima koje poznajem i želje da budem dobar student, da završim fakultet, da ne razočaram roditelje i rodbinu. Uspijevam da položim prvu godinu i upišem drugu, ali onda, posustajem na putu koji sam sebi zacrtala. Odlučujem da napustim redovne studije i prebacim se na vanredno studiranje. Moram priznati da je na tu odluku jako veliki uticaj imao moj tadašnji momak, moj sadašnji muž. Znači, uvijek se dešavalo da odluke ne budu samo moje odluke, uvijek je bio neko ko je usmjeravao moje odluke.

Potom, moj životni put počinje ići nekom vrtoglavom brzinom koju ja uopšte nisam mogla da kontrolišem i totalno sam izgubila sebe. Ulazim u brak, otvaram svoju trgovinu, stano nešto novo se pojavljuje, obaveze se samo umnožavaju. Ja uopće nisam razmišljala o sebi lično, pojavljivali su se neki drugi interesi koji su me samo gurali nekom vrtoglavom brzinom. Trebalo je voditi trgovinu i raditi u njoj a da ništa ne znam o trgovini, osim s pozicije kupca. Trebalo je rješavati stambeno pitanje, ostvaruju se nova poznanstva, nova druženja, pojavljuju se novi ljudi oko mene, a ja sam sebi bila na zadnjem mjestu. Važno mi je bilo da se kućim, stvaram svoj dom, ali i da svi oko mene budu zadovoljni. Nakon dvije godine dolazi na svijet i naše prvo dijete, naša divna kćerka. Useljavamo se u kuću

koju nismo završili, na koju smo privremeno postavili improvizovani krov. I tako privremeno ostajemo u toj kući trinaest godina. Pod pritiskom roditeljstva ja se povlačim u kuću kako bih podizala dijete i bila dobra majka i supruga. Ubrzo dolazi i taj nesretni rat kada više ništa nije normalno. Tada se čovjek bazira samo na preživljavanje. Sretna sam što nisam imala ljudskih gubitaka u krugu najbližih, ali stradanja oko nas su ostavila trag. U meni se javio ogroman strah, strah koji nije dozvoljavao da normalno funkcionišem, čak i kad su prestala ratna dejstva. Pred kraj rata, 1995. god. dolazi na svijet naše drugo dijete, naš dragi sin. Njegovim rođenjem moj strah se još više povećava. Strah i briga za djecu, briga za egzistenciju mi ne dozvoljavaju da funkcionišem kako se to očekivalo od mene. Pokušavala sam da držim sve konce u rukama, davala sam sebe maksimalno, ali opet, niko nije bio zadovoljan. Koliko bi mi tada bilo korisno i značajno ovo što sam kasnije naučila u Amica Educi. Ali nažalost, tada ih nisam poznavala.

1998.god. pokrećemo porodičnu firmu. Pokretanje je išlo pomoću kreditnih sredstava. Rastao je obim posla, ali i nova ulaganja i nova zaduživanja. Nisam bila naučena da budem dužna i to me je jako opterećivalo. Moj muž je bio taj koji je, uglavnom, vodio firmu, a ja sam se povremeno aktivnije uključivala. Međutim, često se nismo slagali u donošenju odluka i ja sam se obično povlačila u porodične obaveze, a njemu prepuštala sve važnije odluke. Stalno sam bila u grču i strahu što se tiče tog posla, smatrala sam da nisam dorasla svim tim izazovima i prepuštala sam, malo pomalo, sve mužu. Ja sam bila domaćica i majka. Firma je radila sa stalnim oscilacijama. Taman dodje do nekog rješavanja duga, ali onda, uglavnom na inicijativu mog muža, mi se opet zadužimo. Djeca su rasla i sve više postajala svoji ljudi sa svojim brigama i problemima. A ja kao Alisa u zemlji čuda. Osjećala sam da sve izmiče mojoj kontroli a to mi je jako teško padalo. Odjednom, kćerka odlazi na studije, sin u srednju školu. Sin sa svojih 18 godina odlučuje da ode u posjetu do tetke (moje sestre) u Njemačku.

Svidio mu se život tamo i donosi odluku da se preseli i živi u Njemačkoj. Završava u isto vrijeme, redovno Gimnaziju i vandredno Medicinsku školu. Nakon toga odlazi da živi u Njemačku. Kćerka odlazi da živi s partnerom, a u međuvremenu završava i fakultet. Uzimaju svoje živote u svoje ruke. Firma pritisnuta dugovima propada, banka uzima svoje. Muž, pod pritiskom da osigura egzistencije, odlazi u drugi grad da živi i radi.

Za mene se sve srušilo. Sve za što sam se borila i strahovala, otišlo je. Tako sam ja to shvatila.

Onda... kćerka me savjetuje i predlaže da odem u Amica Educa. Na njen prijedlog prijavljujem se na radionicu Porodična dinamika. Na toj radionici susrećem žene koje su promijenile moj život i pomogle mi u sagledavanju života i životnih poteškoća iz sasvim drugih perspektiva. To su bile Selma Aličić i Zlata Nišić. Na toj radionici ja počinjem upoznavati sebe - tek tada, sa 48 godina života. Zahvaljujući toj radionici ja nastavljam dalje raditi na sebi uz pomoć Amice Educa i divnih žena koje tamo rade. Poslije završene radionice, započinjem sa individualnom psihoterapijom kod Zlate i tu upoznajem sebe i učim da sebe postavljam na prvo mjesto. Potom se prijavljujem na radionicu Lične i poslovne vještine. Učestvujući na toj radionici dokazujem sebi da mogu još uvijek učiti i usvajati nova znanja. Uspješno polažem test i dobijam certifikat na koji sam ponosna.

Budući da sam u to vrijeme bila još uvijek nezaposlena, Amica Educa mi obezbjeđuje učestvovanje u projektu Osnažena sa voditeljicom Selmom Mustačević. Tu sam radila na jačanju svojih individualnih sposobnosti. Vježbali smo intervju za posao, prijavu na konkurse za posao, pisanje CV-a, vježbali rad na računaru za što smo dobili i certifikat, pravili programe za samozapošljavanje. Ubrzo po završetku te edukacije, koja mi je omogućila da stvarno osnažim sebe u pravom smislu, pronalazim posao.

Nakon izvjesnog vremena imam dovoljno samopouzdanja da se upišem i na edukaciju za samostalnog knjigovođu koju uspješno završavam. Nisam bila zadovoljna primanjima na postojećem poslu i napuštam ga. Odlučujem da ljetnu sezonu provedem radeći u turizmu tako da na četiri mjeseca odlazim u Hrvatsku da radim kao sezonska radnica. U mom "prijašnjem" životu, prije edukacija u Amica Educi, bilo je nezamislivo da ja odem od svoje kuće i da sama negdje živim i radim.

Ove godine sam dobila posao u državnoj firmi. Radim na poslovima na računaru gdje mi je od velike pomoći ono što sam naučila na edukaciji u okviru projekta Osažena. Danas, zahvaljujući Amici Educi, ja živim novi život. Moja porodica i prijatelji su

iznenađeni mojom promjenom, na bolje naravno. Od nesretne žene koja je mislila da joj ostaje samo da kuka i žali za životom koji je prošao mimo nje, Amica Educa i svi njeni uposlenici i saradnici su uspjeli da naprave ženu koja se bori u životu i koja sada zna da, kada je ona zadovoljna, i drugi oko nje će biti zadovoljni.

Inače, kad god dođem u prostorije Amica Educe ja se osjećam tako prijatno kao da sam najdraži gost koji im dolazi u posjetu. Tu je neka posebna atmosfera koju ja ne mogu opisati. Znam samo da je lijepo i ugodno.

Mogu samo reći veliko HVALA Udruženju Amica Educa. Hvala vam što postojite i želim vam još puno uspješnog rada i zadovoljnih korisnika.

JEDAN GRAD, JEDNA LJUBAV

(pseudonim korišten radi
zaštite identiteta autorice)

Datum pisanja priče: 06.11.2019. god.

I mam 23 godine i apsolvantica sam na na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu. Živim sa nenom u Ključu, gradiću na sjeverozapadu BiH. Dok sam studirala, 5 godina sam živjela u Tuzli.

Mama me je rodila u Njemačkoj kada je imala 16 godina, a roditelji su se razveli kada sam imala tek 15 mjeseci. Tada se majka sa mnom vraća u BiH. Kada sam imala 6 godina moja majka se udala i od tada sam 10 godina živjela sa njom u novoj porodici u kojoj je konstantno bila prisutna hladna emocionalna klima, a osjećaj straha i neprijatnosti su stalno lebdjeli vazduhom. Od 16. godine počinjem živjeti s nenom i ona preuzima starateljstvo. Sa 18 godina selim se u Tuzlu, gdje sam upisala Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Moj svakodnevni život se svodio na posvećenost fakultetskim obavezama, kao i obavezama u različitim NVO gdje sam bila volonterka. Okupirajući se obavezama bježala sam od svakodnevnih pitanja koja su me mučila. Željela sam odgovore ali se nisam usuđivala potražiti ih. Problem s kojim sam se suočavala jeste što nisam znala ko sam i gdje zapravo pripadam. Nisam znala odakle sam. Povremeno se činilo da ne znam šta želim. To je nešto što i danas je prisutno ali u značajno manjoj mjeri, a ono što mi je sad bitno jeste da sam sasvim sigurna šta ne želim. Glavni problem koji je stajao iza svega jesu narušeni porodični odnosi, nedostatak komunikacije, razumijevanja i prihvatanja.

Za Udruženje Amica Educa prvi put sam čula kroz aktivnosti u NVO. Učešće u aktivnostima Amica Educa prvi put uzela sam u novembru 2017.g., na projektu „Tandem Univerzitet - Amica Educa“, na psihoedukativnoj radionici Kreativno izražavanje slikanjem. Prvobitno sam se odlučila za učešće u projektu jer nam je preporučio profesor čije mišljenje zaista cijenim. Nakon prvog modula Kreativnog izražavanja slikanjem, nisam uspjela sebi objasniti šta me je toliko jako vezalo, ali svaki sljedeći dolazak u Amicu je bio jedvačekanje. Aktivnosti su se nizale jedna za drugom, a onda u jednom trenutku sam shvatila da je Amica mjesto koje doživljavam kao svoju drugu kuću. Mjesto kojem se rado vraćam i kada poželim bijeg od stvarnosti i kada poželim da se suočim sama sa sobom.

U aktivnosti Udruženja uključena sam već 2 godine. Aktivnosti u kojima sam učestvovala su psiho-edukativne radionice (Kreativno izražavanje slikanjem, Komunikacija i empatija, Pozitivna disciplina), projekti na kojima sam volinterski radila (Prava i poštovanje bez obzira na spol i Prekidanje tišine o rodno zasnovanom nasilju), te individualna psihoterapija u okviru Porodičnog savjetovališta Udruženja. Učešće u projektnim aktivnostima me je osnažilo za svakodnevno funkcionisanje u životu. Osnažilo me da se borim za ono što želim u životu. Pomoglo mi je da upoznam samu sebe. Motivisalo me da radim na sebi i da shvatim da je to put bez kraja ali put kojim želim ići. Mnogo puta sam u nekim učesnicima radionica koje sam ja vodila vidjela sebe

i nadala se da će i oni jednog dana snagu naći u Amici ili da će naći neku svoju Amicu.

Naučila sam slušati druge, ne samo slušati, već i čuti ih. Naučila sam da prepoznam emocije kod sebe koje se kriju iza „okej sam“. Zapravo, to još uvijek učim. Naučila sam da je moguće reći NE sa puno ljubavi i topline i da zapravo to NE nikog neće zaboljeti toliko, koliko mene samu ako ga ne izgovorim kada osjetim potrebu za njim. Naučila sam da praštanjem drugoj osobi, zapravo činim najveću uslugu sebi. Naučila sam da čak i ako ne pustim korijenje tamo gdje želim, uvijek mogu da prigrlim nebo. Shvatila sam da ne mogu pomoći drugima ako prije toga ne pomognem sebi.

Obzirom da sam bila poprilično aktivna u volonterskim i aktivističkim „vodama“ porodica i prijatelji su na moju uključenost u Amica Educa aktivnosti gledali kao na još jednu dodatnu aktivnost kojom ću se okupirati. U odnosima sa drugima promijenilo se mnogo toga. Prije svega promijenila sam se ja, a samim tim i moj pristup ljudima. Ono

što je najbitnije za mene jeste da sam oprostila prvo sebi, a zatim i mnogima, jer sam shvatila da ljutnja i razočarenje su prevelik teret koji ne želim da nosim. Opraštanjem sam ih uklanjala iz kofera, ostavljajući prostora za nove i ljepše uspomene koje tek slijede. Kada su u pitanju moji snovi za dalje, mnogo ih je. Želim upisati edukaciju iz psihoterapije. Planiram i nastaviti putem aktivizma kojim već dugo koračam. Želim se vratiti natrag u Tuzlu, jer sam shvatila da je ona moj grad, te nastaviti tamo djelovati. Ali prije svega želim iz dana u dan upoznavati sebe, pronalaziti sreću u malim stvarima, te uvijek se podsjećati koliko sam zahvalna i sretna i zbog samog vazduha kojeg dišem, i mirisa jutarnje kafe, i prvih zraka sunca. Drugima i sebi želim mir. Prije svega onaj unutrašnji mir. Tek kada se pomirimo sami sa sobom i prihvatimo sebe, možemo i druge. Snagu da hrabro koračamo putevima života, da ne pokleknemo na izazovima koji nas čekaju iza ugla. A, ako se desi i da pokleknemo da skupimo snagu da oprostimo sebi. Snagu da ustanemo i nastavimo dalje. Snagu da budemo ljudi. A zatim želim ljubav - jer sve magično i istinski vrijedno proizilazi iz nje.

AMICA

EDUCA

UDRUZENJE
AMICA
EDUCAS

AMICA EDUCA

RAST

PROFESIONALNOST

zajedništvo

odgovornost

lojalnost

kreativnost

razvoj

kompetentnost

KVALITET

posvećenost

INSPIRACIJA

Udruženje „Prijateljice obrazovanja Amica Educa“

Klosterska 13, 7500 Tuzla, BiH

Tel: +387 (0)35 248-910, 257-366 / Fax: +387 (35) 248-911

E-mail: info@amicaeduca.ba

www.amicaeduca.ba